

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 10. hod. Expedicí se nachází v obchodnictví musikalí k „Beethoveni“ u Roberta Veita v Nových alejích č. 116. Kdo všechny čtyry čtvrtletí odebere, obdrží praemii.

DALIBOR.

Předplácí se: čtvrtl. 1 zl. půll. 2 zl.; celor. 4 zl. rak. č. S poštou: čtvrtl. 1 zl. 15 kr., půll. 2 zl. 30 kr., celor. 4 zl. 60 kr. rak. čísla. Pro státy německé: půll. 1 tol. 10 nov. gr., celoročně 2 tol. 20 nov. gr.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou a s roční praemií.

Odpovědný redaktor:
Emanuel Meliš.

1. února.

Nakladatel:
Robert Veit.

M * * *

Ty's ke mně přilnula, o duše drahá,
Ty's nebe lásky na mne rozlila!
Já cítil, že z Tvých prsou pramen blaha
Se schýlit moh' v má prsa unylá.

Já tušil váni modliteb tvých vroucích,
Já čítal ze zrakův tvých oddanost;
Já z úsměvův tvých sladkých polomroucích
Jsem poznal také Sudeb zuřivost.

Ó proč mně osud nedal Tebe znáti,
Než srdce choré v nádrách uvadlo,
Než city vřelé přestaly v něm pláti,
Než štěstí života se rozpadlo?...

Svou ruku zdvím, bych moh' obejmou
To celé blaho tebou skýtané;
Ta ruka klesá však, když se má pnouti,
A mráz mi vystoupí v srdce zondané!...

Ó hrozný osud náma vládne bídně!
Tak blízcí oba štěstí — v neštěstí
Jsme uvrženi bez útěchy vlídné,
A blaho jediné jsou — bolesti!...

Gustav P. Moravský.

Úvaha o hudbě chrámové zvláště na venku.

(Poradní čtení okresu Mnichovo-Hradištského.)

Podává Josef Tonder.

K číslu 4⁵ školní kurrendy na rok 1859 str. 223, čís. 512 připojena jest úvaha o hudbě chrámové vůbec.

Nedá se upříti, že vyšla z péra výtečného znalce nejen nové moderní, ale zvláště chrámové hudby, a že pojal myšlenku tu ze stanoviska toho, kterak by hudba chrámová býti mohla, ale není. A však kdo jen poněkud

poměry nynějšího stavu hudby chrámové zná, přisvědčíti musí, že, ač pan spisovatel onoho článku, osvědčiv se co nevšední znalec hudby, na mnohé vady a nedostatky poukázal, přece překážky a obtíže, s jakými se potkávati musíme na venku, slovem poměry venkovské že mu málo známy býti musí.

Než není úmysl můj, pustiti se do úvahy o této úvaze; chcif hlavně okázati v čem asi sestávají překážky a obtíže, jaké se nám u vykonávání hudby chrámové na venku v cestu staví, a pak jak by obtíže ty odstraniti se daly.

Na jevě jest, že v 16. a 17. století hudba chrámová nejvyššího stupně dokonalosti dosáhla, a zdá se, že Händel a Bach, tito věhlasní mistři ve varhanicích, v oněch dobách poslední byli, kteří dokonalost tu dovršili; *) anto po nich zdokonalením a vynalezením nových hudebních nástrojů zpěv uměním instrumentálním — jednoduchá vznešenost hudby chrámové barvitými toninami operními přikryty byly.

Již Mozartem, tímto Horymírem hudebním, klesla velebnost hudby chrámové tak, že její na věčnost, Boha a stvořitele nás nabádající tiché pohybování ustoupiti muselo hluku a naruživostem světským.

Novější pak skladatelé řídíce se duchem času, hleděli moderní formy hudby světské přenést i do svatyně Páně, a tím to je, že většina skladeb chrámových za našich dob málo esthetického rázu v sobě chová, a že při mnohé z nich více nohy k tanci, než mysl a srdce k nábožnosti se pohnou. Pozorujem-li skladbu takovou, shledáme, že dominantní akkord s tonikou, někdy jen nepatrnou úchylkou řídí celé jednotlivé části její a beze všeho charakteru jen slova že se k jakékoli melodii odříkávají. Tak též i ostatní vložené skladby, jako jsou: Graduale, Offertorium bývají nezřídka výňatky buď z oper

*) Ovšem; ale toliko v Německu, nikoliv v Čechách, kde hudba kostelní teprv v 18. století nejvyššího stupně dosáhla. Tu slyňali za té doby Segert, Tuma, Brixl, Koželuh, Kuchar, Praupner atd. a svými výtečnými skladbami evropské pověsti si získali. Poz. Red.

s podloženým textem, aneb lecjaks slátané padělky světáckého písničkářství.

Než to platí jen o skladbách, které svým rázem spíše do besed a koncertů, než ku bohoslužbám do chrámu katolických se hodí; mámeť zajisté i mezi největšími skladbami mnohé, ježto velebností a vznešenou hlubokostí slohu vynikají nad jiné. Než těch se nám na venku ne bez velkých obtíží vždy dostane.

Dobrého prý pomalu, praví přísloví, které právě zde na svém místě býti se zdá; neboť dobrých skladeb chrámových jest na venku tak po zřídku k nalezení, jako dobrých strojů varhanních, za to ale shledáme dosti špatných skladeb a ještě špatnějších strojů varhanních.

Že pak se nám příhodnějších skladeb nedostává, tuším není vina naše, ale těch, jenž by měli skladby takové před jich vydáním skoumati, a pakliže za nedostojné uznány jsou, je u veřejnost vydat zakázati; vždyť bývá každá i dosti malá modlitební knížka ano i píseň církevní censure podrobena; proč by tedy neměla skladba hudební, která se ve veřejných chrámech k účtění a velebení Boha našeho provozovati má, podrobena býti přísné censure před svým vyjitím, a tak nabýti stvrzení? Vždyť se má a musí každá hudební skladba srovnávati s obřady, jaké právě katolický duchovní vykonává a i dle nich se řídit. Má-li tedy svatými těmi výkony souhlasiti, a tak tomu Nejvyššímu k uctění sloužiti, tu by měla i v témž smyslu a duchu pojmutá nejen složena, ale i provedena býti.

K docilení jednoty v liturgických chorálních zpěvích navrhuje pan spisovatel oné úvahy, by při každém chrámu Páně zvláštní chorální zpěvník pozůstával, který by měl všecky predepsané chorály pro celý rok obsahovati.

Mám za to, že nikdo z nás nebude, kterýžby nepřipojil ku přání páně spisovatelově i přání své; neboť koho z nás bude tajno, kterak se při všelikých obřadech církevních, jako jsou svěcení vody tříkrálové, pašijový týden atd. ve farních chrámech chorální zpěvy ozývají?

Než kde jsme se měli učiti poznat církevních tonin, v jakých mají zpívány býti chorály a jiné antifony? — Může se požadovati, aby se někdo bez všelikého návodu stal mistrem? — Avšak tu by se dalo velmi snadno vyhověti, a překážku takovou odstraniti tím, kdyby každý farní chrám Páně ze svých důchodů takový zpěvník zakoupil. *) Nebyla by to sice veliká výloha, ale pro dosti špatně placeného učitele, který mimo to mnoho na jiné kostelní skladby vynaložiti musí, byla by již znamenitá.

*) P. J. Nep. Škroup, ředitel hudby chrámové při katedrálím chrámu na hradě Pražském, vydal takový zpěvník čili manual v ceně 6 zl. stř.

Že by se pak ku vzájemnému cvičení se v chorálních zpěvích, v konferencích učitelkých, zpěvníků těch s prospěchem použiti dalo, nikdo upíratí nebude.

Při žádném chrámu Páně neměl by též scházeti kancionálek, obsahující všecky chrámové písně a chorály pro celý rok; tu by se ovšem mnoho dalo docílit tím, že by se děti ve školách písním těm pravidelně vyučiti daly, napotom k zpěvu jejich i lid by pomalu přizvukoval, až by se v nich i dostatečně vycvičil; takto by mnohé nešvary a světácké písničky z chrámů našich vypuzeny býti mohly.

(Pokračování.)

František Benda.

Životopisný nástin. Podává K. Petr Kheil, jun.

Seznav tendenci těchto listů na tom se zakládající, bysme dříve české hudební obecnost s životopisy domácích skladatelův seznamovali než o cizích kompozitech a virtuosech mluvíti budeme, podávám i já tuto životopis Františka Bendy, znamenitého českého houslisty a tvůrce *houslové školy* v Německu, jenž položil základ k štěstí svých bratří a přátel, a jenž svému mladšímu bratru Jiřímu důstojně po boku státi může.

František Benda uzřel světlo Boží dne 25. listop. 1709 v Starých Benátkách. Jeho otec jsa tam jen tkadlcem, hrál na několik nástrojů a staral se o hudební vzdělání svých nadaných dítek. Talent hudební byl jeho dětem pospolitý; neboť jeho čtyři synové: František, Jan, Josef a Jiří byli výteční hudebníci; ačkoliv to jen *první* a *poslední* k zvláštnímu významu přivedli.

František jsa 7 let stár, učil se už v útlém mládí zpívati a maje výborný hlas dostal se roku 1718 za sopranistu na kůr kostela sv. Mikuláše v Praze. V tomto čase dostal jistý Pražský student z Drážďan rozkaz, by nejlepšího sopranistu v Praze pro chursaskou kapellu získal. Volba padla na Fr. Bendu. Kněží však toho zpozorovali a vzavše mladému Bendovi svrchník, nedovolili mu jinak než jen ve vestě choditi. František prodav z nedostatku peněz své školní knihy, uprchl bez kabátu, pláštěm toliko jsa zahalen, se studujícím tajně do Drážďan, kdež znova ošacen a na kůr přijat byl. Po 1½ letě zachtělo se Bendovi do Čech opět se navrátiti a když dobrovolně propuštěn nebyl, ustanovil se na tom, pokradmo s lodí do Čech odplouti. A tak se také stalo! Avšak sotva že se o tajném uprchnutí Bendově v Drážďanech dozvěděli, byli hned po něm poslové rozesláni.

V Pirně jsa dostižen, byl do Drážďan přivezen. Tato cesta po vodě a zima tak škodlivě na něho účinkovaly, že Benda svůj krásný vysoký soprán ztratil. Nyní nedělalo se mu žádných překážek, by se mu veřejně toho dovolilo, po čem *pokradmo* a *nadarmo* bažil.

Navrátil se do svého rodiště, obdržel po nedlouhém tam pobytí krásný *kontraaltový* hlas a hned na to odebral se do Prahy. Byv do semináře Jesuitů přijat, poštěstilo se mu, že při korunování Karla VI. za krále českého r. 1723 znamenitého kontraltistu *Gaetana Orsiniho* slyšel. Benda byl jeho překrásným hlasem i zpěvem až k slzám dojat a ustanovil se na tom pilným cvičením dle něho se vzdělati. Brzy na to dostal se na kůr křižovníků a v tomto čase pokusil se o kompozici dav do hudby dvakrát „*Salve regina.*“

Však bohužel nyní ztratil svůj altový hlas a tím svůj chléb. Opět domů se odebrav, stal se zármutkem a starostí otce, jehož řemesla se František uchopiti nechtěl. Na jistém svátečním dnu slyšel cestující hudební *bandu*, v kteréž se slepý žid jmenem *Löbel* nacházel a jehož skutečně výtečná hra na housle mladíka velmi dojala. I pokusil se na nástroji tomto a přivedl to v brzku tak daleko, že *Löbel* seznav jeho talent, jej pohnul, by k jeho bandě se přivtělil a s ním cestoval. *Löbel* byl nyní Bendovým prvním vzorem a učitelem, jehož dosíci horlivě se snažil. Než brzy jsa Benda syt nestálého a toulavého života, chtěl se státi *kuchťíkem*. Hrabě *Klenau*, jenž v Benátkách bydlel, daroval mu dvanáct tolarů, radě mu, by se do Prahy odebral a tam u houslisty *Koníčka* na housle se zdokonalil. Benda uposlechl a studoval 10 týhodnů pilně a vytrvale u dotčeného mistra, načež zpět k svým rodičům se odebral. Mezi tím časem navštívil hrabě z Osteinu hraběte *Klenaua* a přičiněním *Osteinovým* dostal se Benda do služby hraběte *Uhlfelda* do Vídně, kdež slovnítného houslistu *Franciscella* slyšel, na to vstoupil k maršálkovi *Montecuculimu*, u něhož však dlouho nezůstal. Chtěje zlepšiti roční plat svůj přijal službu u barona *Andlera*, jenž ho s sebou do Sibirie v *Sedmíhradsku* vzal. Avšak zde nezůstal Benda déle než rok, neboť markýz z *Luneville* vzav ho do služby, do Vídně s ním odejel. Zde umluvil se Benda s třemi hudebníky: s *Jiřím Čártem*, *Hökh-em* a *Weidnerem* k umělecké cestě do Polska, kteroužto také podnikli.

Přišedše do Varšavy, dostali so do služby starosty *Szamavského* a F. Benda stal se kapelníkem jeho hudebního sboru. Po půltřetí letě vzdav se svého kapelnictví vstoupil do polské hudební kapely krále *Augusta*. Když však tento zemřel, šel s částí *Brühlových* zavazadel do Drážďan. Jsa *Quanzem* r. 1732 do *Rupína* povolán přišel do služby tehdejšího korunního prince pruského, napotomního krále *Bedřicha II.* Přišed

do *Rupína*, sešel se tam se znamenitým kapelníkem *Janem B. Graunem*. Až dosud neslyšel Benda žádného houslistu, jenž by v adagiu tak výtečným byl, jako *Graun*. I žádal ho snažně, by s ním 3 neb 4 sola prošel a adagio s ním prostudoval, což mu *Graun* ochotně vyplnil. Benda považoval *Grauna* za svého druhého učitele na housle a počal pak pro týž nástroj komponovati. Když pak *Graun* co kapelník ke korunnímu princovi se dostal a s Bendou v jednom domě bydlel, psal Benda pod jeho dohlídkou *harmonické chorály*. Dále odvážil se Benda na symfonie a koncerty. *Quanz* stal se na to učitelem jeho v komposici. Když však korunní princ r. 1740 trůn zemřelého otce nastoupil, zvýšil nejen plat Bendovi, nýbrž přijal též jeho dva mladší bratry *Jiřího* a *Josefa* Bendu do své kapely. Dvě leta na to r. 1742 povolal *František* ještě své rodiče do *Berlína* k sobě.

(Dokončení.)

Návod ku zpěvu, ohledem na národní školy.

Podává J. L. Zvonář.

(Pokračování.)

Zle by se muselo dařit vyučování zpěvu, kdyby dítky po podobném cvičení nebyly s to velkou terci *g h* a velkou sekundu čili celý ton *g a*, a *h* čistě zapívat. Předpokládajíce, že všecky aneb alespoň největší část dítek se naučila až posud předsevzaté tony dobře intonovat, půjdeme o krok dále. Vezmeme ještě jednou řadu *g a h* a přidáme k ní ještě jeden ton *c*. Učitel dítkám řekne, že k těm známým třem přidá jeden, kterému se ještě neučily, ten že však bude ještě snadnější k naučení než předešlé, a to proto, že ton *c* tonu *h* ještě blíže leží než *a g* neb *h a*. Na to jim předzpívá vážně *g a h*, vzbudí pozornost u přechodu z *h* na *c*, upozorně je, že jen malého pozdvižení hlasu třeba, aby se z *h c* vyvedlo, a nechá dítky o vyvedení celé řady *g a h c* se pokoušet a sice nejprve v celém sboru, pak v jednotlivých lavicích a konečně jedno dítko po druhém. Radíme zde vůbec, aby nechal učitel všecko nově předsevzaté vždy nejdříve od celého sboru zpívat, an tak dítky mnohem směleji intonují, jedno druhému chuti dodávajíc. Vůbec se musí učitel starat, aby stále mezi dítkami živost udržoval; aby to, co jim nového povídá, vždy zajímavým způsobem se dalo, a aby vůbec nikdy dlouhé chvíli vlouditi se nedal. Pročež není třeba, aby se při každé lekci tak dlouho pozdržel, ažby všecky dítky právě předsevzatému bez chyby se byly přiučily; postačuje, když to s větší částí obstojně jde. Za to ale musí v příští hodině jaksi

dítkám nepatrným způsobem přituzit. Nevím budou-li v tom se mnou páni vychovatelé a učitelové souhlasit a dají-li mně za pravdu. Jsem ale přesvědčen, že není na škodu, jednu hodinu méně přísně vzít a dítkám jaksi uzdu povolit, za to ale druhou *vlídným* způsobem poklesky a vady vystavovat. Stále napnutá uzda otupuje aneb činí lhostejným; mírně držána, časem i povolena, dodává chutě a důvěry v sama sebe, ponechává volnosti, již *každý učen* zapotřebí má. Avšak nesmí se převrhnout takovýto způsob v *povrchnost*. To by byla veliká chyba. Při vši vlídnosti u vyučování (řekli bychom *lehkosti*, kdybychom se neobávali nedorozumění), musí učitel hledět zachovat vážnost pro předmět hudby, a toho docílit, aby zpěvácká hodina šlechtic mimoděk srdce a mysl, byla zároveň dítkám zábavou a potěšením. Žádáme nás míti omluveny, že jsme zde poněkud odskočili; stalo se to, že jest předmět důležitý, a že při pomýšlení naň za plna srdce lehce ústa přetýkají.

Na učení se čvertonové řadě (tetrachordu) *g a h c* věnuj učitel všecku pozornost, dej ji překládat na jiné stupně, t. j. o ton, dva, tři, čtyři až pět níže, jakož i o jeden neb dva tony výše, rozumí se, že stále na hlásce *a*, neboť dítky až posud noty neznají, a zpívají tedy více jen dle sluchu.

Jde-li čvertonová řada *g a h c* dítkám obstojně, přeloží ji učitel na ton *c* a zazpívav ji dříve sám (*c d e f*) dá ji zpívat od dítek; napotom spojí obě dvě řady *c d e f' g a h c*, a přikročí k vysvětlení *stupnice* (škály) jak následuje.

Stupnice.

Až posud jste se naučily zpívat osm tonů. Aby se mohly od sebe rozeznat, má každý své jméno. Jmen všech jest však jen sedm. Ta jsou v tomto pořádku: *c d e f g a h*, a opakují se při vyšších tonech. Jména tato si musíte dobře pamatovat, a sice jak na horu tak dolů. Jelikož jest *h* poslední ton, a jmena zase u prvního začínou, dovtípíte se, že po něm musí následovat *c*, a tak se jmenuje právě ten poslední ton z osmi, jež jste se naučily zpívat. Celou tu řadu od *c* až do *c* nazývají hudebníci *stupnici* (škálu), a to proto, že jeden ton od druhého jen o stupeň vzdálen jest. My ji budem také tak nazývat, a abyste si ji dobře vštípily, znázorním vám ji takto na tabuli:

—*c*) Musím vám však ještě připomenout, že nejsou
—*h*) všecky stupně *stejně velké*. Z *e* na *f* jest
—*a*) ku př. stupeň *menší* než z *e* na *d*, neb z *d* na
—*g*) *e*; rovněž tak *menší* jest z *h* na *c*. Bude
—*f*) tedy třeba, abychom *menší* stupně od *vět-*
—*e*) *sích* rozeznávali. Menší stupně si budeme z prvu
—*d*) znamenat obloučkem . Ještě vám povím, že
—*c*) nazývají hudebníci ty větší stupně = *celé tony*,

ty *menší* = *půltony*. My ale podržíme výraz *stupeň* vůbec a *malý stupeň*. Kolik *stupňů* (velkých) má tedy asi stupnice? Z *c* na *d*, z *d* na *e* jsou *dva*, z *f* na *g*, z *g* na *a*, z *a* na *h* jsou tři, tedy = *pět*. A kolik malých? Z *e* na *f* a z *h* na *c*, tedy = *dva*. Hudebníci ale počítají také už první ton *c* co stupeň; tak má tedy stupnice tolik stupňů kolik tonů = *osm*.

Po vysvětlení stupnice nechá ji učitel zpívat, a sice vždy čtyry tony v jednom dechu *c d e f' g a h c*. Tak se rozdělí stupnice na dvě stejné části, jak v ohledu na počet tonů, tak také v ohledu na jejich od sebe odlehlost; nepochybujeme že ji dítky lehce se naučí, an činí lehkou, článkovanou melodiji. Prodloužení její o tři neb čtyry tony výše nepotřebuje žádného zvláštního připomenutí. Nyní jest na čase přistoupiti k učení not.

(Pokračování.)

H ä n d e l.

Novella.

(Pokračování.)

„Jak krásně jest,“ volal Dominik, „jak krásně! Příteli nepocituješ ničehož?“

„Tolik, že svůj cit vyjádřiti nemohu i nechci,“ odpovětil Händel.

„Jak krásně jsi dnes zase hrál!“ pokračoval Dominik dále nepozorujíc, že se jeho přítel vždy trudnomyslnějším stával. „Ani jedno oko nebylo bez slzí v celém shromáždění. Viděl jsem dvě dívky kvetoucí, které mně po blízku klečely, any se jejich oči k nebi povznášely, když jsi předehtu započal. *Quanto e bello!* pošeptala jedna své sousedce; *E' il divino Friderico d' Händel!* odpovětila druhá a dívky sepnuly ruce, jakby se Ti klaněti chtěly. — Slyšíš? klaněly se Ti jsouce uchváceny Tvoji božskou hrou!“

Však sličný umělec nezdál se nadšenou řeč Vlacha slyšeti, a svatému nadšení oddána spatřila jeho duše opět Olivetskou horu v Getsemaně. Trpící Mesiáš vznášel se u své slávě před ním. Jinoch cítil muky, cítil smrt bohočlověka a byl by tak rád péra se uchopil, by hned své vznešené myšlenky obrazy tonovými vyjádřil. Těžké vzdechnutí vyrvalo se z jeho prsou — a není pochybnosti, že též na svou lásku k sličně Biance zpomněl, trudě se nad tím, že ne jej, nýbrž jeho přítele milovala; však proto přec nezazlil svému soku; jeho panenská duše neznala hněvu, neznala zlosti. Miloval, miloval s celým zápalem první svaté lásky a — chtěl se odřici!

Lodka projela rychle několika záhyby průlivů a zastavila se tiše v jedné odlehlé částce města. Oba

jinoši vystoupili a kráčeli přímo k hostinci starého *Pietro Ferani*. Zde sedělo mnoho mladých mužů při zpěvu, cinkání číší a veselých hovorech pohromadě. Byli to vesměs umělci a umělí učenníci, kteříž ve dni svátečné se zde u přítomnosti ctěného *maestra Caldary* shromažďovali. Také dnes jej očekávali s jeho milovanou dcerou.

Hlučný jásot pozdravil přicházející břechtanem ověčenou a tmavým *Lacrimae Christi* až po kraj naplněnou číší nabízel Antonio, proslulý sochař zarděnému Händlovi, kdežto Karel, Händlův největší ctitel, jemu růžemi stolistými propletaný věnec vavřínový na hlavu vsaditi chtěl. Avšak s úžasem spatřiv, že jeho přítel již ověčen jest, zůstal váhaje státi.

Tu povstal Contibiante, improvisator, a počal, rychle po kytáře sáhnuv a mocně se jí dotýkaje, plnozvukné akkordy vyluzovati.

Nuž, umělce druzi milí

Svým posvětte způsobem,
Ověčete čelo v píli

Milou růži s vavřínem.

Jeho na trůn pozvedněte

A podejte jemu vstříc

Vavřín, jenžto věčně květe

Ku ozdobě jeho líc.

V plné kráse v vlasech jeho

Význak slávy již se skví,

Hlubím srdce se našeho

Proudí radost že ho zří.

Dvojak buď ověčeno

Krásné jeho temeno.

Při posledních slovích vzal váhajícímu Karlovi růžemi okrášlený věnec z ruky a korunoval milého, skromného jinocha. Antonín pil z ověčené číše s srdečným jásáním na jeho zdraví a podal mu tmavočervený nápoj, jenž pak v přátelském kruhu koloval. Bratrsky spojena seděla veselá společnost okolo stolu, a živý hovor vznešeného a obveselujícího obsahu sblížoval vesele šlechtná srdce umělců vždy více. Dominik, jemuž mezi umělci nebylo docela volno, pod záminkou, že svého příbuzného navštíví, na nějakou chvíli odešel.

Čilý Contibiante navrhnul, by jeden každý po řadě něco ze svého života vyprávěl, a počal beze všeho úvodu o své první lásce. Jeho příklad následoval Karel, vňuk známého Porsile-a, a tak to šlo kolem s obveselující střídavostí, brzy srdečnému smíchu, brzy vroucímu dojmu podnět dávajíc, až k Händlovi, jenž nyní také vyprávěti se jal;

„Kdybch Vám, milí přátelé, vyprávěti měl, od kterého času neodolatelná náklonnost k vznešenému umění

hudby ve mně živě povstala a mne neustále k pokusům vábila, musil bych až do dětinství svého sestoupiti, když jsem hráti počal; neb mé první dětské zábavy sestávaly v tom, že jsem si kdekoli nítě natáhl a na nich drukal, neb proutkem jak smyčcem po nich jezdil. Ano provodil jsem, jak se pamatuji, tato dětská cvičení již dříve, nežli jsem zalíbení na hudbě našel, a tak se přirozený pud dříve ve mně oživil než lidský cit. Můj dobrý otec pozoroval moji náklonnost k ušlechtilému umění s tajnou radostí, aniž mne k tomu pobádal; nejspíše by to tiše budoucnosti ponechal, zdali se ve mně zvláštní umělecké vlohy vyvinou. Však vždy mě chválil, když jsem při ueustálém namáhání prospíval. Ale já sám — ó, jak jsem byl nespokojen, se vším, co jsem způsobil! vždy rostoucí chvála dobrého otce činila mne nešťastným, poněvadž jsem se domýšlel, že mne drží za neschopného vyššího vzletu, ku kterému jsem se již tenkrát v hodinách nadšenosti povolána domníval.

„Ó Bože! dnes je to právě deset let, že ve mně božská idea procítila! — jednoho jitra spočíval jsem v stínu mohutného dubu na louce, ježto se podél silnice táhla, blaženě sněje, neb celou minulou noc nevýslovně milostná obrazotvornost mě v ráji kolotala. Jak mile slunce nad hory a háje se povzneslo a v jeho plamenném líbání vršky a štíty zlatě se vzňaly, tu volal ke mně vnitřní hlas: „Nezoufej, Musy jsou ti příznivy!“ Ale nepochopitelná tíseň zlomila mé rámě a nedovolila mi, mé city, mé fantasie zvuky vyjádřiti.“

„Plakal jsem nad vzletem svých přání, nad nedostatečností svých sil a obrátil jsem vzdychaje svůj hořící obličej v porosenou trávu.“

„Rachot vozu vytrhl mě z mého snění, pohlédl jsem vzhůru a uzřel jsem — co nikdy nezapomenu! V otevřeném voze jel ctihodný muž; jemu po boku seděla asi sedmnáctiletá dívka, sličná a přívětivá, jak jsem si milé anděly ve snách představoval, anebo jejich královnu nebes Marii. Vážný a bodrý byl její pohled a tak pln nevýslovně jímavého rozmaru, že jsem opojenými zraky, když vůz volně okolo jel, neustále naň hleděti musil. U prostřed nad cestou visela bujná ratolesť s dubu, pod jehož stínem já snivě odpočíval; děva vztýčila se ze svého sedadla. „Bianko! co děláš?“ řekl stařec; ale už ratolesť ulomila a několik strhnutých listů chladících padlo na mé planoucí tváře, anto já ledva dýchal, obávaje se, že by mě spatřila a božských očí odvrátila, u křoví tiše naslouchaje, ve vysoké trávě jsem spočíval.“

(Pokračování.)

FEUILLETON.

Z Prahy.

Stavovské divadlo. Hugenotti, aneb: *Noc Bartolomějská*. Velká tragická opera v 5 jednáních od Scribe, hudba od G. Meyerbeera. (Dokončení.) (IV. dějství.) Vnitřními city přemožen, vrazí Raul takorča bez sebe do síně sloupové paláce Hugenotského, oznamuje veselícím se Hugenottům zradu, Saint Brise napomíná je k udatnosti a pomstě nad tímto skutkem katolíků. Dychtíce po pomstě, odejdou udatní Hugenotti v hrůznou seč. Poraněný Mareel uzřev pána svého, raduje se ze života jeho a popisuje jemu strašlivé vraždy, jichž svědkem byl. Oba chtějí se nyní vydati v seč k obhájení své víry, an Valentína sem přišedší, pásku Raulovi na levou ruku váže, čímž on bez velikého nebezpečí do Louvru se dostane, kdež jej pak královna pod ochranu vezme. Raul strhne pásku, a umíní si pro svou víru život obětovati. Valentína na kolenou klečíc, prosí jej aby se stal katolíkem a jejím manželem, neb Nevers byl úkladně usmrcen. Raul tomu odporuje, Valentína láskou k milenci pužena stane se Hugenottkou; Marcell žehná na místě kněze svazek jejich lásky. V tom zazní z chrámu poslední nábožný zpěv Hugenottův a hrdinskou písní válečnou provázeni, vrhnou se na katolíky. Houf katolíků s vytasenými meči dotírá na Raula, kterýž s Valentínou po boku udatně se brání a nepřátele k couvání nutí. Nastane proměna. S hrůzou patří oko diváka na strašný obraz noci sv. Bartolomějské! Muži, ženy a děti jsou bez útrpnosti vražděni, krev v proudech se řine po ulicích Paříže a spousty mrtvol vypínají se vysoko co hradby, řinkot mečů, hlahol zvonů a ryk válečný děsně působí na diváka. — V čele katolíků stojí nepohnutě co skála Saint Bris, nahlédaje podle na četné oběti smrti. Potýkajíce se dohnání sem jsou Raul, Marcel a Valentína. Saint Bris uzří je a ptá se Raula kdo je. Raul jakož Marcel a Valentína odpovídají chladně „Hugenotti!“ Saint Bris poroučí svým pochopům je zastřelit. Raul a Marcel padnou! — Ještě jedna rána z otcovy bambitky a dcera jeho sklesne s výkřikem „Můj otče“ k zemi. Saint Bris vrhne se na mrtvolu její, an královna přichází, stanouc se svědkem „Noci Bartolomějské!“ — Opera „Hugenotti“ jest bez vsí pochyby Meyerbeerovo největší a co do duševního poměru nejvíce vynikající dílo. Meyerbeer našel tu velký historický předmět; ovšem zohyždil jej velice Scribe obšed všechny historické osobnosti stojící v čele této historické události; avšak základní idea zůstala a dostačila, by skladatele k tvoření roznítla. Velký hýbající živel této opery, boj protestantismu s katolicismem zavdal příčinu, že skladatel znamenitou Lutherovu chorální melodii co hlavní hudební motiv celku za základ položil, tak že tato takorča jest červenou nití, jež se touto mohutnou hudební činohrou táhne. Co se nám při této operě nelíbí, jest špekulací na nečistou smyslnost. Tato se jeví v arii Margarety z Valois a v choru a balletu koupajících se dívek. Obě tato čísla jsou rozkošnická a demoralisující. Nejskvělejší část opery jest čtvrté dějství se svými dvěma velkými výjevy. Toto 4. dějství ujistuje Meyerbeerovi již čestné místo mezi skladateli první řady. V posledním dějství klesá však opera, jak to po tak mohutných okamžicích ani jinak býti nemůže.

Hlavní číslo v 5. aktu jest velký tercet. Kreslení jednotlivých charakterů v Hugenottech je výborné, jmenovitě stojí hlavní zastupitelé obou náboženských stran v krásném kontrastu na proti sobě; na hugenotské straně šlechetný a rytířský Raul de Nangis a vážný bodrý pro posvátnost víry nadšený Marcel; na straně katolíků zasmušilý, fanatický Saint Bris. Mimo tyto vynikají obětavě milující Valentína, šlechetný a věrný obraz francouského kavalíra nám podávající Revers ano i královna Margareta. Opera tato potkala se v katolických zemích, jmenovitě v Rusii, nejprve pro své libretto s mnohými překážkami a ještě dosud dává se tam z části se změněným textem a s titulem „Guelfové a Ghibellini,“ neb „Anglikani a Puritani.“ Jistý spisovatel napsal k operě této docela jiný text s titulem „Švédové před Prahou.“ Provedení bylo slušné a představení tím zajímavé, že sl. Prauseova dvě partie v operě této zpívala, anto sl. Brennerova v poslední době zpívati odřekla. Bžk.

— Slečna Paulina Küglerova, Pražanka, vystoupila zde dne 20. t. m. pohostinsku co Orsino v Lucrecii a dostála co do hry, co do zpěvu, svému úkolu; dne 6. února vystoupí v operě Troubadour.

— Pan Frant. Škroup, bývalý kapelník stavovského divadla (nar. 3. června 1801 ve Vosicích v Chrudímsku) jmenován jest ředitelem Žofínské akademie. Pan Frant. Škroup, chvalně znám co slovučný ředitel a učitel vyššího zpěvu, získá zajisté akademii bývalé krásné pověsti, pakliže slavný výbor opustí od četných koncertů a bude-li se více hleděti na systematické vyučování zpěvu.

— Panu Josefu Förstroví, adjunktovi při varhanické škole, jenž vydává církevní písně pod názvem „Katolický varhaník,“ dostalo se vyznamenání, že jest jeho dílo od nejdůst. arcibiskupské konsistoře všem veleb. p. farářům a učitelům schváleno.

— Pan Fr. Pivoda vydá nákladem Rob. Veita čtyry německé písně, capricio serioso pro piano, dvě transcripci pro piano a) na národní píseň „Andulko,“ b) na Schubertovo Ave Maria; české duetto a mazur pro piano. Majíce příležitost skladby tyto slyšeti, můžeme ovšem milovníkům hudby oznámiti, že skladby tyto vroucností citu a vzorným provedením vynikajíce, každému vítány budou.

— Zpěvník pro mládež nákladem p. Št. Bačkory vyšel tyto dny co číslo VIII. Zahrady Buďečské. Ačkoliv v novějším čase více zpěvníků pro mládež vyšlo, zasluhuje dotčený přec zvláštní pozornosti a účastenství, anto na slovo vzatí skladatelé na tomto dílu se zúčastnili. Největší zásluhu o toto podniknutí dobyl si pan V. Friml, jenž 28, zesnulý p. K. Pitsch, jenž 7, pan L. Zvonář a p. Albin Mašek, kteřížto každý 5, pánové V. Horák, K. Urlich, A. Paleček, kteřížto každý 2 nápěvy k písním složili. Od pánů F. Pibla, Studeného a Rautenkranze nacházíme v zpěvníku po jednom nápěvu. Všech písní jest 62, hudba k písním je přiměřená a důstojná. Kdo u samého nakladatele (číslo 954—2 v Praze) čtyry výtisky najednou odebere, dostane pátý zdarma. Odporučujeme zpěvník tento co nejvřeleji pp. učitelům.

— Hudební zkouška k české besedě byla velmi četně navštívena. Z kusů líbily se nejvíce „Kochajmy się“, mazur od Seiferta, „Libuša“, quadrilla od Nickerla a „Rusálky“, kvapík od Klepše, jenž se tištěný dámám rozdával. Velké sensací zbudila slovanská quadrilla od nadaného Lud. Procházky. Poslední skladba jest velmi zajímavě z písní slovanských zosnována, majíc Krovovu píseň „Těšme se blahou nadějí“ za úvod; na to následují toury sestávající z písní maloruských, srbských a polských; v poslední touře umístěna jest rázná kolomyjka, načež ku konci „Horo, horo, vysoká jsi“ kontrapunktlícky spojena jest s ruskou národní hymnou. Quadrilla tato vyjde co nevidět u činných nakladatelův Kristofa a Kuhé v Praze v ceně 54 nov. kr.

— Literatura hudební. *Trois Mazurkas pour le piano* jest titul třech mazurek od chvalně známého našeho skladatele, pana Fr. Kavána, ježto Fr. Lisztovi věnoval a kteréž nákladem obchodnictví Kristofa a Kuhé v Praze vyšly. Skladby tyto náležejí bez odporu k nejlepším a nejzajímavějším téhož druhu. Jsou to ušlechtilé květiny nejen melodickými, alebrž i harmonickými vděky zdobené, kteréž v národní půdě Poláků vypěstovány býti se zdají a z nichžto časem duch zádumčivý vane. Skladby tyto jsou skutečně pravým odleskem národního charakteru Slovanů vůbec a zasluhují tím většího uznání, jelikož se s podobnými kusy zřídka kdys potkáváme. Mazurky tyto majíce výrazné rytmy vynikají důmyslným zosnováním a naskrz ušlechtilým zpěvem a neminou se při vkusném a elegantním přednesu žádoucího účinku. Jsouť 5 hud. archů silné a stojí 1 zl. 32 nov. kr. Právě vyšlo u pana Rob. Veita první oddělení (12 německých písní) díla: *Gesänge religiösen Inhaltes für Männerchor, für Lehramtskandidaten und Lehrerkonferenzen* od J. Leopolda Zvonare. Písně tyto jsou od výtečného skladatele z úmyslu toliko v partituře, aby se čekatelé učitelství čtení partitury naučili. O vnitřní ceně těchto písní netřeba nám mluvit; ručí nám za ni již jméno oblíbeného komponisty. Sešit stojí 40 nov. kr.

Z Nového Bydžova. (Historie zdejšího zpěváckého spolku.) [Pokračování.] Ředitel p. Václav Vosáhlo, bývalý žák varhanické školy, pečoval neunaveně o to, aby se spolek na stupeň dokonalosti povznesl, i máme za to, že každý, kdožkoli není předsudky zaslepen, zásluhy jeho o spolek uznávatí nepřestane. Učinilť seč byl, učinil to svědomitě, bez všelikých nároků, učinil jako muž poctivý, jemuž zdar chvalitebných věcí nezůstává lhostejným, anobrž, jenž vždy k tomu přihlíží, aby je přivedl k platnosti a všeobecnou úctu jim vymohl. Nejlepší svědectví jeho účinkování podaly: dobré a zdařilé provedení produkcí a jeho pohřeb. P. Václav Vosáhlo zemřel v měsíci lednu 1859. Nedlouho před svým úmrtím zavedl také do zpěváckého spolku zdejšího strunní sextet, to na zřeteli máje, aby do veřejných produkcí přiměřenou rozmanitost uvedl, a tím jednak účastenství obecnstva rozmnožil, jednak živější pružnost ve spolku samém povzbudil. Jestliť naše zdání, že by byl p. Václav Vosáhlo mnohem více k zdaru spolku účinkoval, kdyby se jeho úsilovnost byla potkávala vždy s tou mírou dobré vůle, bez jaké i nejlepší záměry zaniknou, poněvadž se

jim nedostává oživující síly, již jen dobrá ochotná vůle vydává. Po úmrtí Václava Vosáhla uvázal se prozatimně v ředitelství p. Celestín Říha. Týž držel se směru svého předchůdce, i nezanedbal nic učiniti co mohlo ku povznesení spolku sloužiti, anož slušno vyznati se, že za jeho ředitelství zvláštní vkus u volení kusů ke cvičení a veřejnému přednesení ustanovených se jevil. Avšak těžko rozhodnouti čím se to stalo, že od úmrtí Václava Vosáhla ve spolku jakási ochablost, neřkuli chladnost se vzráhala, tak že v mnohých povážlivých pozorovatelích bázeti o trvání spolku vznikati ano i na mnohých stranách se zřetelně vyslovovati počínala. Vinu toho na nikoho nevalujícíe vyslovujeme své přesvědčení, že tato vada hned v počátcích spolku své kořeny měla, aniž by se byl po tu dobu kdo o to pokusil, vadu napravit, co nedostatečného vymeziti a tím způsobem základ lepší budoucnosti spolku položiti. Vůbec pozorováno, že účinkující údové spolku až posud málo pokroku v zdokonalení zpěváckém učinili, ačkoli téměř u všech na počátku chvalitebná snaha se jevila, vše podnikati, cokoli důležitost podobného spolku za povinnost ukládá. Skoumámeli tuto okolnost bez předpojatosti, shledáme že veliká vina toho na obecnstvo padá, hlavně na přispívající údy. Málo účinkujících údů přineslo do spolku takové hudební vzdělání, jakého zapotřebí, aby se mohlo i hned ku přednášení třeba jen lehčích kusů přistoupiti, ba jsme přesvědčeni, že většina údův pražádné hudební vzdělání nepřinesla, nemajíce ani o základních znameních hudebních pražádného pojmu. Tato ochablost ba málo-mocnost tohoto spolku nezmizela ani při účinkování nového ředitele p. Josefa J o s k a, který, ač sám dosti vzdělaný hudebník, předce velkou tuto vadu nenahlédl a ve svém jednotvárném, bezužitečném vyučování stále pokračuje.

(Pokračování budoucně.)

Z Hlinska. (Hudební produkce. — Hudební spolek.) Dovedný flétista p. Blažek, bývalý člen sboru Labického, zde koncertoval a osvědčil se co výtečný hudebník, jen škoda, že nebyl vydatně i s hudebníky jej doprovázejícími podporován. Dne 19. ledna nás potěšila společnost pana Otta svou zdařilou hrou. Volba kusů přednášených jest chvalná, přednes pak na mnoze výtečný. Nejzdařileji byly provedeny: ouvertura z „Viléma Tella“, fantasie pro housle, v níž se pan Ranert svou nevšední technikou a krásným přednesem co zdatný houslista osvědčil; arie z Atilly, jakož i potpouri Paganini v Itálii všestranné došlo pochvaly. Souhra byla neuhonná, solové partie precisné a bezzávadně provedené. Obdivovali jsme se mnohdy významné hře pana Ranerta, jenž jasné, jisté zvuky, smělé skoky s nevšední bravourou prováděje, nezapomínal na ušlechtilost přednesu; neméně dovedný jest klarinetista pan Pöpperl. — Zdejší hudební spolek vedením pana Doležálka obdržel povolení ku cestování po Čechách, za tou příčinou se nyní pilně cvičí v kusech operních; bylo nám popřáno s potěšením o značném pokroku spolku tohoto se přesvědčiti. Neklame nás naděje, že se setkají ve vlasti hudebníků s dobrým úspěchem, jsouť na mnoze hudebníci dovední a pilné zkoušky odůvodňují naději, že své vlohy co možná nejvšestranněji upotřebí ve svůj vlastní prospěch.

Berlín. Italská opera v divadle „Viktoria“ dochází tu neslýchaného účastenství a skvělých úspěchův. Hlavní

síly jsou slečny Artotova, de Ruda a pan Carrion. Sleč. de Ruda jest Maďarka, a bývala členem maďarského národního divadla a jmenuje se vlastně sleč. Bogy (Boďa). Pan kapelník Josef Nesvada řídí výborně orchestr a potkává se s takou uznalostí, jakové se mu ani ve vlasti nedostalo. — V dvorním operním divadle dávala se po nejprv opera „Kristina“ (text od Tempelleye) od hraběte Rederno a nedošla příznivého výsledku.

Děvín. (Magdeburg.) V úterý dne 17. ledna vystoupila sleč. Lindnerova, Češka, kteráž tu engažovaná jest, v operě „Bílá paní“ a líbila se velice; v 2. dějství byly zvláště momenty, v nichžto její organ, čistotou a lehkostí zpěvu vynikl.

Frankfurt. Pan Alex. Dreyschock hrál zde dne 20. ledna v koncertě musejním a přednášel Beethovenův koncert C-moll, Bachovu Gavottu a svou romanci s nelslychaným úspěchem. Dne 23. a 30. ledna uspořádal týž umělec dva samostatné koncerty.

Lipsko. V třetí zábavě pro komorní hudbu dne 17. led. slyšeli jsme nový kvintett od Ant. Rubinstein a (F-dur). Zdejší kritika počíná uznávati genius milování hodného Rusa.

Moskva. Výtečný Pražský pianista pan Charles Wehle je zde miláčkem hudebního zdejšího obecnstva. Jeho krásné pianní skladby docházejí tu všestranné obliby. Nejnovější Wehleovy skladby: Tarantella, un songe a Venise nadšeně byly od zdejšího obecnstva uvítány. Pan Ch. Wehle odebere se na jaře odtud do Paříže.

Paříž. Zdejší listy vypočítali, že pan Braga, skladatel opery „Margarety“ použil k této operě 10krát Belliniho, 15krát Donizettiho, 25krát Mercadantea, 45krát Verdiho a 5krát sama sebe. Nuže, jaká to originalnost! — Ve velké operě studuje se nová operá od knížete Poniatovského „Petr z Medicis.“ — Ředitel velké opery pan Girard (Zirar) zemřel dne 18. ledna náhle v Paříži. Narcis Girard narodil se dne 28. ledna 1797, stal se 1. ledna 1836 ředitelem orchestru u komické opery, složil mnoho komických oper, mezi nimiž „Oba zlodějové.“ Při pohřbu jeho nesli Roger, Auber, Halevy a Toulon cípy příkrovu. — Koncert Rich. Wagnera v lyrickém divadle, v němž se úryvky z Tannhäuseru, Lohengrinu a a Tristanu provozovaly, došel pochvaly u obecnstva a také u kritiky.

Pešť. (Pochod Rakoczy). Kdo původcem světoznámého pochodu: „Rakoczy“ byl, píše „Temesv. Wochenblatt“ (1845) asi takto: Skladatelem pochodu roněujícího cit národnosti, vzbuzujícího potlesk maďarského obecnstva; pochodu od každého hudoucího a troubícího virtuosa přednášeného, kterýž u nás tak dlouho zníti bude, až poslední cikán dokoná a Dunaj vyschne, — ježž Liszt parafrazoval a kterýž mnohého pianistu mučí, tisíce lidí ent-

husiasmuje a ještě více lidí nudí — nebyl ni Uher, ni Němec, ni Francouz, ni Angličan, ni Španiel, ni Portugalc, nýbrž Čech, jmenem Růžička, jenž před mnohými lety chorr egentem v dómě ve Veszprimě byl, ano tentýž Růžička, jenž první uherskou operu: „Béla futása“ složil. (Poz. Red). Věc tato stala se, jak István Fay píše, takto: Když František Rakoczy II. kníže svatorimské říše svou spanilou choť Karolinu Amalii, dceru markraběte Hessenského, na své knížecí sídlo Saros Patak v Uhrách uvedl, držel co vrchní (Obergespan) v Pocšově slavný vjezd. Při této příležitosti byl Mihaly Burna, znamenitý cikán, dvorním hudcem knížete. Tento složil píseň Rakoczy, kteráž brzy po celé zemi se rozšířila. Píseň Rakoczy uvedl nejprv kanovník Vacek do not, a dal tuto skladbu Veszprimskému řediteli kůru, Růžičkovi, jenž píseň tu v pochod zpracoval a co přídátek k němu „Bitvu“ přikomponoval.

Výmar. Fr. Liszt odebere se v březnu na vždy z našeho města a odjede pry do Říma, načež pak se ve Vídni usadí.

Videň. Roger je pozván k pohostinským hrám do dvorního divadla. V září pry slavný týž tenorista zde vystoupí. — J. M. císař František Josef povýšil skladatele Fr. Liszta (nar. 22. října 1811 v Reidingu v Uhrách), rytíře řádu železné koruny dle stanov téhož řádu, do rytířského stavu, rakouského mocnářství. — Konečně jsme uslyšeli klassickou operu „Ifigenie v Taurisu“ od Glucka, v nížto se zvláště pan Anderco Pilades vynaznačil.

Dur a moll.

(Donizetti.) Při jedné z posledních zkoušek opery „Don Sebastian“ stěžovala si madamme Stolzova Donizettimu na svou arii, kteráž velmi nevděčna jsouc mimo to v jejím hlasu neleží. „Napišu Vám jinou,“ pravil rychlopisný maestro. Druhého dne z rána byla opět zkouška. Donizetti objevil se s paklíkem notového papíru pod páží: „Ecco!“ (ejhle) pravil maestro. „Jak? To má už býti arie?“ tázala se zpěvkyně celá udivena. „Appunto!“ — „A instrumentována?“ — „Instrumentována.“ — Všichni se shromáždili okolo skladatele a vychvalovali snadnost, s jakouž Donizetti instrumentuje. Jeť známo, že Rossini operu „Lazebník Sevillský“ ve 3 týhodnech složil, nastudoval a provedl, jiní udávají ještě kratší lhůtu. „Není-li pravda, maestro,“ tázal se Barroilhet, že Rossini „Lazebníka“ ve čtrnácti dnech napsal? „Ach Bože ovšem,“ odvětil Donizetti nedbale, „Rossini je ale také příliš leniv.“

(A. E. Gretry.) Slavný skladatel oper a symfonií (nar. 1741 v Lutichu, † 1813), procházel se jednou se svým přítelem; žebrák potkaje ho prosil jej o almužnu. Gretry dal mu všechny peníze, které při sobě měl, řka k svému průvodníku: Spatřím-li žebráka, jest mi, jako bych nepravou notu slyšel.“

Listárna.

Panu V. L. zde. Uživeme něčehož, ale později. Panu Kr. zde. Nelze užít. Panu K. v B. Odpovím.

Včera nás došly teprv plošky na notové přílohy z Vídne; nebylo tedy možná za tak krátký čas tisk jejich obstarati. Tento měsíc dostanou se předplatitelům všechny tři přílohy po sobě. Při této příležitosti vyzýváme opětně p. varhaníky a ředitele kůru k předplacení na „Pašije,“ ježto dle starého rukopisu pan Václ. Horák uspořádá. Předplacení na „Pašije“ osm hudebních archů s textem českým a latinským čítající obnáší 1 zl. 15 kr. nov. Předplacení na toto dílo trvá až do konce února t. r., načež zvýšená cena nastoupí.